

ปรับลดการใช้น้ำในระบบสุขภัณฑ์ Set to Zero

นายวิรัช ดิเรกโกศ นายวิรัชชัย ร้อยอำแพง นายอรรณพ สลธิปัญญญา (ที่ปรึกษา)
ฝ่ายวิศวกรรมและกายภาพ คณะ ICT มหาวิทยาลัยมหิดล

ปัญญามหิดล
คุณภาพคน คุณภาพงาน

Mahidol Quality Fair 2014

18-12-2557 ณ ศูนย์การเรียนรู้มหิดล ศาลายา

หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบัน ในการดำเนินชีวิตประจำวัน แต่ละคนมีความต้องการใช้น้ำอยู่ที่ 110-250 ลิตร/คน/วัน ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและกิจกรรมต่างๆ ซึ่งโดยเฉลี่ยจะอยู่ที่ 180 ลิตร/คน/วัน (ข้อมูล: ส่วนจัดสรรน้ำ สำนักบริหารจัดการน้ำ) และจะสูงถึง 200 ลิตร/คน/วัน สำหรับคนเมือง โดยแบ่งออกได้ดังนี้

2 % ใช้ในการทำความสะอาดอาคารบ้านเรือน

5 % ใช้ในครัวเรือน เช่น ทำอาหาร น้ำดื่ม

9 % ใช้ในการซักล้างเสื้อผ้า

23 % ใช้ในการทำความสะอาดร่างกาย

26 % ใช้ในระบบสุขภัณฑ์

35 % ใช้ในงานรดน้ำต้นไม้และล้างรถ

(ข้อมูลจาก internet)

โดยในส่วนของอาคารสำนักงานนั้น ปริมาณการใช้น้ำส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 80 จะเป็นการใช้น้ำในระบบสุขภัณฑ์ ที่เหลือจะเป็นทำความสะอาด และภูมิทัศน์ ดังนั้นผู้ดำเนินงานจึงได้ทำการศึกษา และดำเนินโครงการปรับลดการใช้น้ำในระบบสุขภัณฑ์ลง โดยตั้งเป้าไว้ให้สามารถลดการใช้น้ำในระบบสุขภัณฑ์ลงร้อยละ 10

วัตถุประสงค์การศึกษา

จากนโยบายของทางมหาวิทยาลัย ให้แต่ละส่วนงานลดการใช้ทรัพยากร หรือ การใช้อย่างคุ้มค่า น้ำเป็นทรัพยากรที่สำคัญ และมีความจำเป็นต้องใช้งานในชีวิตประจำวัน จึงเกิดเป็นแนวคิดที่จะลดการใช้ทรัพยากรน้ำที่ใช้ในส่วนงานลงให้ได้ร้อยละ 5 จากปีที่ผ่านมา

ขอบเขตการศึกษา

ในการเริ่มต้นการทำงาน ได้วางขอบเขตการศึกษาการลดการใช้น้ำในระบบสุขภัณฑ์ ซึ่งเป็นการปรับปรุงระบบสุขภัณฑ์ ซึ่งสามารถทำได้ง่ายกว่าการลดการใช้ทรัพยากรน้ำ ในกิจกรรมต่างๆ ของชีวิตประจำวัน และรวมถึงในส่วนงานการใช้น้ำในระบบสุขภัณฑ์ นั้น มาก กว่าร้อยละ 80 ของการใช้น้ำทั้งหมด ดังนั้นในการศึกษาในครั้งนี้ จึงกำหนดขอบเขตการศึกษาในระบบสุขภัณฑ์ ของคณะ ICT ที่ โดยมีจำนวนทั้งหมด 76 ตัว ในหลายๆ ยี่ห้อ รุ่น และ ปริมาณการใช้น้ำก็แตกต่างกัน และกำหนดระยะเวลาดำเนินการ และวัดผลการดำเนินงาน 12 เดือน

กรอบแนวคิดที่ใช้

ในการเริ่มต้นการทำงาน ได้ตั้งเป้าไว้ว่าสามารถลดการใช้น้ำในระบบสุขภัณฑ์ ดังนั้นจึงได้นำเอาแนวคิดในการลดการสูญเสีย MUDA (7 Wastes) มาเป็นแนวทาง ในเบื้องต้นจึงต้องศึกษาการทำงานของระบบ โดยเฉพาะการทำงานของน้ำ ชนิด ขนาด ปริมาณการใช้ รวมถึงสภาพโดยรวมของระบบในปัจจุบัน ศึกษาเทคนิคและวิธีการในการลดปริมาณการใช้น้ำในระบบ จากแหล่งความรู้ต่างๆ เพื่อนำมาปรับใช้ให้เหมาะสม จากนั้นจึงหาแนวทางการปรับปรุงที่เหมาะสมกับสภาพการทำงาน ทดลองปรับปรุง และวัดผลการดำเนินงาน

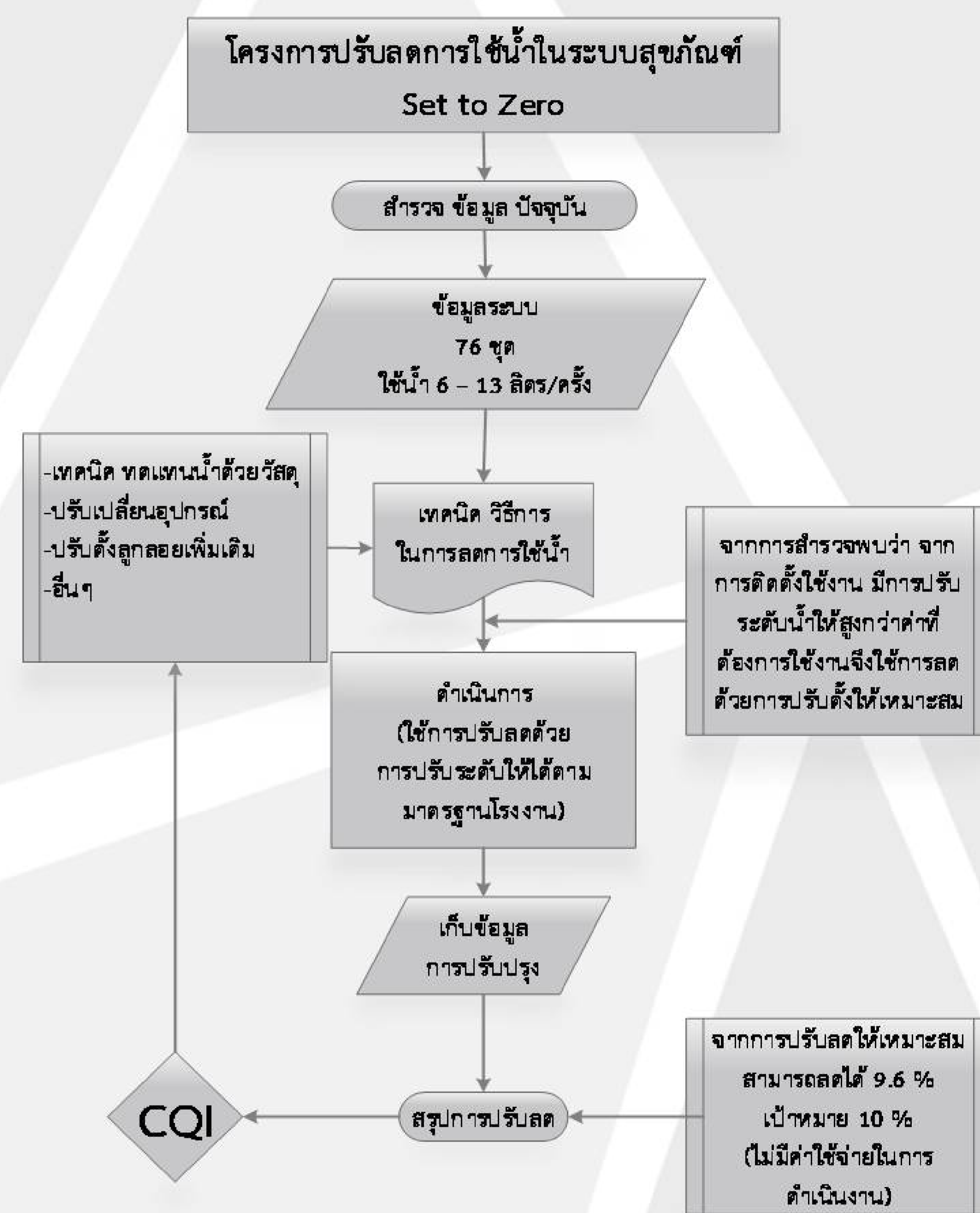
ข้อเสนอแนะ

การปรับลดการใช้น้ำในระบบสุขภัณฑ์นี้ ไม่ได้มีการใช้เทคนิคที่พิเศษแต่อย่างใด เป็นเพียงการปรับตั้งระดับน้ำให้เหมาะสม จากการศึกษาข้อมูลการทำงานของระบบสุขภัณฑ์ที่มีอยู่ พบว่าส่วนใหญ่การติดตั้งใช้งานระบบ ผู้ติดตั้งหรือผู้รับเหมาไม่ได้ติดตั้งระดับน้ำที่เหมาะสมในการใช้งาน ดังนั้นผู้ใช้งาน (ที่บ้าน) หรือผู้ดูแลระบบ (ที่ทำงาน) ควรตรวจสอบระดับน้ำ ที่ในถังน้ำจะมีระดับน้ำที่เหมาะสม

ส่วนการเลือกใช้สุขภัณฑ์ในกรณีติดตั้งใหม่ ควรเลือกใช้แบบประหยัดน้ำ หรือ การเลือกใช้สุขภัณฑ์ ที่มี 2 ระบบ หรือมีปุ่มการกดน้ำ 2 ปุ่ม คือ ปุ่ม ประหยัด (เบา) กับ ปุ่ม ปกติ (หนัก) เพื่อให้เกิดการใช้น้ำที่มีประสิทธิภาพ และเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

วิธีการศึกษา

ขั้นตอนในการดำเนินงานนั้น เริ่มด้วยการศึกษาข้อมูลการใช้งานของระบบสุขภัณฑ์ที่ใช้งานในปัจจุบัน ศึกษาระบบการทำงาน ชนิดและขนาด ปริมาณการใช้น้ำในแต่ละครั้ง ศึกษาเทคนิควิธีในการลดการใช้น้ำ และ ทดลองการปรับลด ตรวจสอบ และสรุปผลการดำเนินงาน

ข้อค้นพบจากการศึกษา

จากการศึกษาข้อมูลการทำงานของระบบสุขภัณฑ์ที่มีอยู่ปัจจุบันนั้น โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 80 ในการติดตั้งใช้งาน ไม่ได้มีการตั้งระดับการตั้งค่าความจุของน้ำ หรือมีการเปลี่ยนแปลงระดับการตั้งค่าความจุของน้ำ มีระดับน้ำสูงกว่าค่ามาตรฐาน (ระดับที่ผู้ผลิตกำหนด) ดังนั้นในครั้งนี้ ผู้ดำเนินงานปรับลดจึงใช้การปรับระดับน้ำโดยควบคุมจากลูกกลอย ซึ่งเป็นการปรับลดที่มีการให้ระดับน้ำได้อยู่ในระดับที่เหมาะสม ตามมาตรฐานกำหนด ซึ่งผลจากการปรับลดสามารถลดปริมาณการใช้น้ำได้ 9.6 % จากการคำนวณ และการใช้ทรัพยากรน้ำในภาพรวมลดลงมากกว่า 5 % จากปีก่อนหน้า

เริ่มทดลอง ชั้น 2 โซน A 13 ชุด กรกฎาคม 2556
ปรับทั้งหมด 76 ชุด กันยายน 2557

ปริมาณการใช้น้ำประเภท ICT วิทยาเขต ศาลายา

